

Postavení ženy v rodině

Hlavní myšlenka- je potřeba si uvědomit, že postavení ženy v rodině se mnohdy odráží od jejího postavení ve společnosti.

1) Diferenciace činností

Podle některých sociologů stojí primární rozdíl už v Bibli. Na počátku Adam a Eva možná dělali tytéž činnosti. Potom však bylo na cestě dítě a Eva byla pomalejší a nemohla už zvedat těžká břemena. Zbylo tedy na Adama odhánět nebezpečná zvířata, zabíjet a nosit domů vysokou, manipulovat s těžkými kameny atd. Když se dítě narodilo, Eva se o ně musela starat, byla tím omezena v pohybu a když dítě odchovala, pravděpodobně přišlo další. Takže bez ohledu na to, jak stejně mohli Adam a Eva začínat, dříve nebo později se jejich činnosti diferencovaly.

2) Historický vývoj postavení žen ve společnosti historického hlediska zažívá žena v současné západní civilizaci, ale nejen v ní, poměrně značnou satisfakci. Zažívá nejrovnější přístup s mužem v historii: účastní se na politickém procesu a má stejná práva, přístup ke vzdělání a nárok na rovnou mzdu. P

Ve středověku se žena ještě více přimknula k tradiční roli správkyně domácího krbu, rodičky dětí a kuchařky. Díky katolické církvi se podíl ženy na mocenských strukturách zmenšil na nulu. Je zajímavé, že z čarodějnictví, které bylo oblíbeným soudním rozsudkem již od 12. století, byly nařčeny téměř výhradně ženy a obviněných mužů bylo velmi málo.. Ale teprve osvícenectví přináší rozsáhlejší celospolečenskou diskusi. A právě v této době se uplatňují velké panovnice (včetně jediné ženy v čele státu u nás - Marie Terezie). Také se ztrátou monopolu katolické církve získávají ženy větší podíl na chodu věcí duchovních. Přesto až v 19. století se objevují první masovější protesty žen za větší politická práva - sufražetky a začátky feministického hnutí, které znělo nejsilněji ve Spojených státech a ve Velké Británii. Stěžejním cílem bylo získat právo volit (i když v českých zemích bylo zavedeno všeobecné, rovné právo pro všechny muže jen 12 let před volebním právem pro ženy). Nicméně po uzákonění volebního práva pro ženy ve Velké Británii v roce 1928 přišla k volbám jen 1/3 voliček na 2/3 voličů. Postupně se však tento rozdíl takřka vyrovnal (stejně jako v USA), ve Švédsku, Kanadě a Německu zmizel rozdíl úplně a v Itálii, Japonsku a Finsku je dokonce vyšší volební účast žen než mužů. Přesto je procentuelní zastoupení žen v zákonodárných orgánech velmi malé (v ČR bylo ve volebním období 1998-2002 v Poslanecké sněmovně 15% žen v roce 2000 v Senátu pouhých 12,3% žen).

Volební práva dostávaly ženy v průběhu let 1893 až 1979. Saudská Arábie zůstává jediným státem, kde ženy nemohou volit na celostátní úrovni. Mezi země, které nejdéle otálely patřily tradiční islámské státy. Během první světové války byla většina mužů na frontě a tak se o průmyslovou a jinou výrobu musely starat ženy. Jejich zaměstnanost prudce stoupla. V největší míře se situace opakovala během druhé světové války. Ve Spojených státech dokonce místo mužů hrály ženy baseballovou ligu. Po druhé světové válce se muži vrátili do svých zaměstnání, ale dosavadní tradiční schéma bylo narušeno. Dnes se zaměstnanost žen pohybuje většinou mezi 35-60% (platí pro evropské země) ve věku 15-60 let. V České republice je ekonomicky aktivních 51,3% žen starších 15 let oproti 69,6% mužů. Ve věkové kategorii 30-44 let je 84,3% žen (mezi 15-29 rokem je to 47,4%, což je dáno nejen studiem, ale dětmi). Přesto v České republice roku 2001 jsou ženy zastoupeny v kategorii zákonodárců, vedoucích a řídicích pracovníků pouze 25% a dostávají pouhých 54% platu mužů. Celkově dostávají české ženy cca. 70% platu mužů. Do roku 1989 byla zaměstnanost žen vyšší. V komunistickém bloku existovala pracovní povinnost a každý musel mít faktické zaměstnání, včetně žen. Po sametové revoluci dochází k určitému zvyšování počtu žen v domácnosti. Přesto v České republice roku 2001 jsou ženy zastoupeny v kategorii zákonodárců, vedoucích a řídicích pracovníků pouze 25% a dostávají pouhých 54% platu mužů. Celkově dostávají české ženy cca. 70% platu mužů. Pro lepší pochopení vžitých stereotypů mezi mužskou a ženskou prací používají současní sociologové mimo jiné o poznatky získané sledováním primitivních kmenů celého světa. Profesor Munrock se zabýval studiem 224 primitivních kultur (mnohé z nich nepoužívají písmo) a zjistil silné zaměření jednotlivých činností podle pohlaví. Ze seznamu 46 činností poukazuje, že některé jsou vyloženě ženské či naopak vyloženě mužské. Kupříkladu práce se dřevem je u 104 kultur ryze mužskou záležitostí a jen u šesti ženskou záležitostí. Ale vaření je ve 158 případech doménou žen a jen u pěti společenství výsadou mužů. V moderních společnostech je pozice ženy lepší v současné době, než třeba před sto lety. Dnešní a moderní společenství kladou důraz na sociální pouto mezi matkou a dítětem. Sociální interakce mezi matkou a dítětem, která se vytvoří v průběhu několika prvních let života dítěte, je pak základem jistoty a duševního zdraví dospělého jedince. Také dítě vytváří nechtěně na ženu další psychologický tlak - je územ západního světa, že malé dítě brání v ekonomické aktivitě ženy

3) Ženy v českých domácnostech

Velkým tématem je role ženy ve společné domácnosti. Stále ještě přetrvává

tradiční model dělby práce v rodině, kdy hlavní péči o domácnost a děti zabezpečuje převážně žena. Ti muži, kteří se nevyhýbají práci v domácnosti, především pomáhají s nákupy a luxováním. Málo se podílejí na vaření pro rodinu.

Zdá se však, že mezi střední a mladší generací se zapojení mužů do dělby práce

v domácnosti přece jen zvyšuje. Stále však v této oblasti mají muži vůči svým

ženám značný dluh.

Ve fyzické péči o dítě hraje zásadní roli žena. Vaří jim, obléká je, stará se o

ně v době jejich nemoci. Naopak otec se věnuje spíše psychickým aktivitám dítě

- hraje si s nimi, či jim pomáhá s úkoly do školy.

Obecně se dá říci, že pozice českých žen se v domácnosti zlepšuje zejména s klesajícím věkem a stoupajícím vzděláním si rodiny tradičně ženské role rozdělují mezi sebe a dělají spoustu věcí společně. Jedná se zejména o

rodinný rozpočet, vzdělávání se či pěstování koníčků.

Naopak starší lidé zůstávají věrni klasickému rozdělení rolí v domácnosti a například pěstování koníčků bývá častěji doménou muže.

4) Všeobecné rozdělení manželských svazků ve světě

Ve většině zemí se za typickou rodinu považuje tzv. Nukleární rodina (neboli

manželská rodina), kde rodiče žijí v domácnosti s nezaopatřenými dětmi.

Základem rodiny je muž a žena spojení manželským svazkem. Na základě toho rozlišujeme manželství:

A) monogamie - svazek pouze s jednou ženou/mužem v jednom časovém období

B) polygamie - svazek s více než jedním manželem/manželkou v jednom čas. období

C) polygynie - svazek muže s více ženami. Je povolen v Africe, ale většinou se omezuje jen na bohaté muže, protože muž musí všechny manželky rovnoprávně zabezpečit

D) polyandrie - vzácný svazek ženy s více manžely v jednom čas. období.